

MATERIAŁY BUDOWLANE

technologie • rynek • wykonawstwo

MIESIĘCZNIK
TECHNICZNO-EKONOMICZNY

7 / 2011

cena 20,48 zł
(w tym VAT 8%)

ISSN 0137-2971

BETOMAX Polska S.A. od wielu lat koncentruje się na nowoczesnych technologiach i systemowych rozwiązaniach dla budownictwa.

Oferujemy następujące typy łożysk:

- elastomerowe
- elastomerowo - ślizgowe
- gąrkowe
- sferyczne
- prowadzące i blokujące
- konstrukcje specjalne

Łożyska konstrukcyjne GUMBA

BETOMAX®

BETOMAX Polska S.A. ul. Górna 2a / 26-200 Końskie, tel: +48 (41) 375 13 47, fax: +48 (41) 375 13 48, betomax@betomax.pl

www.betomax.pl

mgr inż. Krzysztof Warmiński*

Harmonizacja wymagań dotyczących wyrobów budowlanych na rynku Unii Europejskiej

Przepisy państw członkowskich Unii Europejskiej wymagają, aby obiekty budowlane były projektowane i wykonywane w sposób niezagrożący bezpieczeństwu ludzi, zwierząt, mienia oraz nie wpływały szkodliwie na środowisko naturalne. Przepisy te mają bezpośredni wpływ na wymagania dotyczące wyrobów budowlanych, które znajdują odzwierciedlenie w krajowych normach, aprobaty technicznych i innych krajowych specyfikacjach technicznych oraz przepisach związanych z wyrobami budowlanymi. Ze względu na rozbieżności krajowych wymagań stanowią one obecnie przeszkodę w przepływie towarów i usług na terytorium Unii Europejskiej (UE).

Dyrektywa Rady 89/106/EEG z 21 grudnia 1988 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich odnoszących się do wyrobów budowlanych (Dz.U.UE. nr L40 z 11.02.1989 r.) miała na celu usuwanie barier technicznych w handlu wyrobami budowlanymi, w celu ułatwienia swobodnego przepływu wyrobów budowlanych na rynku wewnętrznym. Przewidywała ustanowienie norm zharmonizowanych na wyroby budowlane oraz udzielanie europejskich aprobat technicznych. W związku z harmonizacją techniczną i rozwojem państw członkowskich dyrektywę „budowlaną” należało zastąpić w celu uproszczenia obecnych ram prawnych i uczynienia ich jaśniejszymi, jak również poprawienia przejrzystości i skuteczności obecnie obowiązujących środków wykonawczych.

Nowe wymagania uwzględniające horyzontalne ramy prawne dotyczące wprowadzania produktów na rynek wewnętrzny, określa rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z 9 lipca 2008 r. ustanawiające wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylające rozporządzenie EWG nr 339/93 (Dz.U.UE. nr L218 z 13.08.2008 r.) oraz decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 768/2008/WE z 9 lipca 2008 r. w sprawie wspólnych ram dotyczących wprowadzania produktów do obrotu, uchylająca decyzję Rady 93/465/EEG (Dz.U.UE. nr L218 z 13.08.2008 r.).

W celu zapewnienia odpowiedniego i spójnego egzekwowania wspólnotowego prawodawstwa harmonizacyjnego, **rozporządzenie wprowadzono jako akt prawny obowiązujący bezpośrednio we wszystkich krajach Unii Europejskiej**, określający wspólnotowe ramy w odniesieniu do nadzoru ryn-

ku. Podaje on zarówno minimalne wymagania w kontekście celów, jakie mają być osiągnięte przez państwa członkowskie, jak i ramy współpracy administracyjnej, obejmującej wymianę informacji między państwami członkowskimi. Rozporządzenie 765/2008 określa także ogólne zasady regulujące oznakowanie CE, tak aby miało bezpośrednie zastosowanie i upraszczało przyszłe przepisy.

Decyzja 768/2008/WE zawiera wspólne zasady i przepisy odniesienia, które mają być stosowane w całym prawodawstwie sektorowym w celu zapewnienia spójnej podstawy dla nowelizacji lub przekształcania tego prawodawstwa. Decyzja ta stanowi także ogólne ramy o horyzontalnym charakterze dla przyszłego prawodawstwa harmonizującego. Zawiera przepisy odniesienia dotyczące wymagań dla jednostek oceniających zgodność notyfikowanych Komisji jako kompetentnych do przeprowadzania odpowiednich procedur oceny zgodności oraz notyfikacji.

Ze względu na szczególny charakter wyrobów budowlanych i na szczególną wagę systemu ich oceny, procedury oceny zgodności, określone w decyzji nr 768/2008/WE i jej moduły ustanowione tą samą decyzją, nie są odpowiednie. W związku z tym określono specjalne metody oceny i weryfikacji właściwości użytkowych w odniesieniu do zasadniczych charakterystyk wyrobów budowlanych. Ze względu na różnicę w znaczeniu oznakowania CE na wyrobach budowlanych w porównaniu z ogólnymi zasadami ustanowionymi w rozporządzeniu (WE) nr 765/2008, należało wprowadzić przepisy szczegółowe mające na celu zapewnienie jasności obowiązku umieszczania oznakowania CE na wyrobach budowlanych oraz konsekwencji, jakie wypływają z jego umieszczenia.

Od 24 kwietnia 2011 r. warunki wprowadzania do obrotu lub udostępniania na rynku wyrobów budowlanych określa rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z 9 marca 2011 r. ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych uchylające Dyrektywę Rady 89/106/EEG (Dz.U.UE. nr L88 z 04.04.2011 r.). Będzie ono obowiązywało od 1 lipca 2013 r., a więc wyroby budowlane wprowadzone do obrotu zgodnie z Dyrektywą 89/106/EEG przed tym terminem uznaje się za zgodne z nowym rozporządzeniem.

Usunięcie przeszkód technicznych w dziedzinie budownictwa możliwe jest wyłącznie przez ustanowienie zharmonizowanych specyfikacji technicznych służących do oceny właściwości użytkowych wyrobów budowlanych, które powinny obejmować badania, obliczenia i inne środki zdefiniowane

* Transportowy Dozór Techniczny w Warszawie. Wydział Certyfikacji i Oceny Zgodności

w normach zharmonizowanych oraz w europejskich dokumentach oceny. Metody zastosowane przez państwa członkowskie w przyjętych przez nie wymaganiach dotyczących obiektów budowlanych, jak również inne przepisy krajowe odnoszące się do zasadniczych charakterystyk wyrobów budowlanych, powinny być zgodne ze zharmonizowanymi specyfikacjami technicznymi. Dla każdej normy zharmonizowanej wskazuje się odniesienia do zastępowanych zharmonizowanych specyfikacji technicznych, o ile istnieją, datę początkową okresu koegzystencji (okresu przejściowego) oraz datę końcową okresu przejściowego. Wraz z końcem okresu przejściowego wycofuje się normy krajowe sprzeczne z normą zharmonizowaną, a państwa członkowskie pozbawiają ważności wszystkie przepisy krajowe sprzeczne z tą normą. **Końcowa data okresu przejściowego jest tożsama z datą wycofania niezgodnych krajowych specyfikacji technicznych**, po której domniemanie zgodności musi być dokonywane na podstawie europejskiej normy zharmonizowanej. Normy zharmonizowane zawierają dane techniczne niezbędne do wdrożenia systemu oceny i weryfikacji stałych właściwości użytkowych oraz określają metody i kryteria oceny właściwości użytkowych wyrobów budowlanych w odniesieniu do ich zasadniczych charakterystyk. Jeżeli wyrób budowlany objęty jest normą zharmonizowaną lub jest zgodny z wydaną dla niego europejską oceną techniczną, wówczas producent sporządza deklarację właściwości użytkowych przy wprowadzeniu takiego wyrobu do obrotu.

Mając na uwadze zapewnienie dokładności i wiarygodności deklaracji należy ocenić właściwości użytkowe wyrobu budowlanego oraz skontrolować produkcję w zakładzie zgodnie z odpowiednim systemem oceny. Można wybrać kilka systemów mających zastosowanie do danego wyrobu budowlanego, by uwzględnić specyficzny związek niektórych spośród jego zasadniczych charakterystyk z podstawowymi wymaganiami dotyczącymi obiektów budowlanych. Europejskie organy normalizacyjne określają w normach zharmonizowanych Zakładową Kontrolę Produkcji, która uwzględnia szczególne warunki procesu produkcyjnego danego wyrobu budowlanego. **Zakładowa Kontrola Produkcji w świetle wymagań prawa europejskiego oznacza udokumentowaną stałą i wewnętrzną kontrolę produkcji w zakładzie produkcyjnym zgodnie ze stosownymi zharmonizowanymi specyfikacjami technicznymi.** Proces Zakładowej Kontroli Produkcji w tym zakresie ocenia strona trzecia. Państwa członkowskie notyfikują Komisji i pozostałym państwom członkowskim jednostki upoważnione do wykonywania zadań strony trzeciej w procesie oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych na podstawie wymagań przepisów prawa europejskiego nazywane jednostkami notyfikowanymi. Jednostka notyfikowana jest ustanawiana zgodnie z prawem krajowym, ma osobowość prawną i jest niezależną stroną trzecią. Obecnie *jedyną w Polsce jednostką notyfikowaną w zakresie konstrukcyjnych wyrobów metalowych i wyposażenia pomocniczego* (Dz.U.U.E. nr L80 z 18.03.1998 r.), jest **Transportowy Dozór Techniczny – Jednostka Notyfikowana** pod numerem 1468 (http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nandb/index.cfm?fuseaction=directive.nb&refe_cd=EPOS_54839). Posiada notyfikację dla wyrobów: walcowane na gorąco, gięte na zimno lub kształtowniki/profilę metalowe o różnych kształtach produkowane inaczej (T, L, H, U, Z, I, kanałowe, kątowe, drażnione, rury), płaskie (płyty, arkusze, taśmy), pręty, odlewy, odkuwki wykonane z różnych metali, pokryte lub nie powłoką zabezpieczającą przed korozją, do sto-

sowania w konstrukcjach metalowych lub w złożonych konstrukcjach metalowych i betonowych, w systemie zaświadczenia zgodności „2+”, na zgodność z normą **PN-EN 1090-1:2009/AC:2010 Wykonanie konstrukcji stalowych i aluminiowych. Część 1: Zasady oceny zgodności elementów konstrukcyjnych**.

Norma PN-EN 1090 określa wymagania dotyczące oceny zgodności charakterystyki pracy konstrukcji stalowych i elementów aluminiowych wprowadzanych na rynek wyrobów budowlanych. Ocena zgodności obejmuje właściwości produkcyjne, a w razie potrzeby strukturalne cechy konstrukcyjne. Norma obejmuje również ocenę zgodności elementów ze stali stosowanych w złożonych konstrukcjach stalowych i betonowych. Elementy mogą być wykonane z walcowanych na gorąco lub na zimno profili o różnych kształtach, wyrobów płaskich (płyty, arkusze, taśmy), prętów, odlewów, odkuwek wykonanych ze stali i aluminium niezabezpieczonych lub zabezpieczonych przed korozją. Norma nie obejmuje oceny zgodności komponentów do sufitów podwieszanych, szyn lub podkładów do stosowania w systemach kolejowych. **PN-EN 1090-1:2009/AC:2010 uzyskała status normy krajowej, przez opublikowanie identycznego tekstu, a zgodnie z treścią w niej zawartą, normy krajowe sprzeczne z daną normą powinny być wycofane najpóźniej do sierpnia 2011 r.** Norma została zharmonizowana w pierwszym kwartale br. zgodnie z komunikatem Komisji **2010/C 344/01** (w ramach wdrażania Dyrektywy Rady z 21 grudnia 1988 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do wyrobów budowlanych 89/106/EWG (Dz.U.U.E. nr C344 z 17.12.2010 r.).

Zgodnie z europejskim systemem, producent wyrobów budowlanych objętych normą PN-EN 1090, jest zobowiązany do znakowania wyrobów znakiem CE. **Dla każdego wyrobu budowlanego objętego normą zharmonizowaną lub dla którego wydana została europejska ocena techniczna, oznakowanie CE jest jedynym oznakowaniem potwierdzającym zgodność wyrobu budowlanego z deklarowanymi właściwościami użytkowymi w odniesieniu do jego zasadniczych charakterystyk, objętych normą zharmonizowaną lub europejską oceną techniczną.**

Przez umieszczenie lub zlecenie umieszczenia oznakowania CE na wyrobie budowlanym producent powinien wskazać, że bierze na siebie odpowiedzialność za zgodność tego wyrobu z deklarowanymi właściwościami użytkowymi. Oznakowanie CE, wskazujące na zgodność produktu, jest widoczną konsekwencją całego procesu obejmującego ocenę zgodności i powinno stanowić jedyne oznakowanie zgodności wskazujące na zgodność danego produktu ze wspólnotowym prawodawstwem harmonizacyjnym.

Postanowienia dotychczasowej dyrektywy „budowlanej” 89/106/EWG zostały implementowane do prawa krajowego w *ustawie z 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych* (Dz.U. nr 92, poz. 881, z późn. zm.), a wymagania decyzji Komisji 98/214/WE wdrożono w rozporządzeniu *Ministra Infrastruktury z 11 sierpnia 2004 r. w sprawie sposobów deklarowania zgodności wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym* (Dz.U. nr 198 poz. 2041 z późn. zm.).

Zgodnie z wymaganiami rozporządzenia 305/2011 producenci mogą wystawić deklarację właściwości użytkowych na podstawie certyfikatu zgodności lub deklaracji zgodności wydanych przed 1 lipca 2013 r. zgodnie z Dyrektywą 89/106/EWG. Wyroby budowlane wprowadzone do obrotu przed 1 lipca 2013 r. uznaje się za zgodne z rozporządzeniem 305/2011.